

מהפך בלימוד הרמב"ם

לעבוד על הדפסת ספרי הרמב"ם. כדי לכסות חלק מהוצאות, הקצה רבי שבתי חלק מהעבודה לטובת הדפסת ספרים אחרים. מי היו לקוחותיו? זכה האיש שכבר הספיק להתחבב על כל גדולי ישראל ומרנן הגר"מ פיינשטיין, הסטייפלער, הגר"ח קנייבסקי, הגר"ש וואזנר, ולהבחל"ח הגר"מ שטרנבוך שליט"א ועוד, בחרו בבית הדפוס הזה כדי להוציא בו לאור את חיבוריהם.

עסקת החליפין

"אני זוכר במיוחד את הסטייפלער", משחזר ר' צבי, "שהיה מגיע בעצמו לבית הדפוס כדי לשלם על הוצאות הדפסת הספר שלו. בעת ההיא היה נהוג לשלם לפי כמות 'לוחות הדפסה'. הסטייפלער, שביקש לקיים מצוות 'ביומו תתן שכרו' בהידו, עקב אחרי מלאכת הדפוס כדי לשלם על כל לוח נוסף שסיימו לעצב. פעם אחת הייתי עם רבי שבתי אצל הסטייפלער, וכאשר שאל אותו: 'כמה משלמים היום על לוח?' רבי שבתי, שלא רצה להכביד כלכלית על הסטייפלער, נקב במחיר נמוך מאוד, אבל הסטייפלער דחה את תשובתו והשיב בשלילה: 'לא, לא, לא... אני יודע כמה משלמים, ואשלם לך מחיר מלא'.

"בכלל, הסטייפלער רחש לו כבוד גדול מאוד, ופעם שמעתי כיצד התבטא בפני רבי שבתי בהתפעמות: 'כל נושאי הכלים של הרמב"ם יבואו לקבל את פניך בגן עדן'.

"הנה סיפור חביב נוסף: הייתי איתו פעם אצל הסטייפלער, להראות לו את אחד הכרכים של הרמב"ם שיצא ממכש הדפוס. הסטייפלער שיבח אותו בכל פה ונהנה מאוד לראות את הכרך החדש. הוא ניצל את הביקור וביקש לקנות את הכרך הראשון, ספר 'זרעים'. הסטייפלער הבהיר כי אומנם כבר קיבל בעבר את הכרך הזה אולם מדובר במהדורה מוקטנת, ומכיוון שמאז כבר כבדו עיניו מזוקן וקשה לו לקרוא את האותיות הקטנות, הוא צריך כרך גדול יותר...

"הרה"ג ר' שבתי, שיהודי ממוחל היה, השיב שיעניק לו בשמחה כרך גדול של 'זרעים' מתנה, אבל הוא רוצה תמורתה מתנה אחרת... ומה הוא מבקש? את הכרך הקטן והישן שבו למד הסטייפלער במשך שנים, אותו הוא רוצה לקבל מידי... הסטייפלער הסכים כמובן, ועסקת החליפין בוצעה מיידית. לאחר מכן ציין רבי שבתי באוזניי, שהוא רוצה להחזיק אצלו את הספר ובו הדמעות שהוריד הסטייפלער בעת הלימוד בספר הרמב"ם...

"אין עדות עוצמתית יותר למפעלו של רבי שבתי, יותר מזה שהרמב"ם שההדיר עדיין עומד על תילו בכל היכל ישיבה או בית מדרש, והלומדים מתענגים על הלימוד הזה בנועם ובמתיקות".

הוא כבר הגיע לארצות הברית לאחר טלטולים רבים בשנות הזעם, כבר עשה חיל במסחרו, אבל יום אחד הוא עצר, הרה"ג ר' שבתי פרנקל ואמר לעצמו: "וכל זה איננו שווה לי אם אינני עושה משהו בעל משמעות לטובת העם היהודי".

הוא ריכז את השקעותיו והחליט לעלות לארץ הקודש, כדי להקים שם ושאית. לאביו ולחמיו, ולהשקיע בפרויקט 'היד החזקה להרמב"ם'. אביו של רבי שבתי פרנקל זצ"ל נקרא רבי יוסף, וגם חותנו נקרא כך, הלוא הוא הגר"ר רבי יוסף נחמיה קורניצר זצ"ל, רבה האחרון של העיר קראקוב בפולין ונינו של מרן ה'חתם סופר' זכותו יגן עלינו. כך הקים בבני ברק כולל לאברכים תלמידי חכמים מופלגים, 'ישיבת אוהל יוסף', שבו ישקדו על כתבי הרמב"ם ועל נושאי כליו יומם ולילה כדי לההדירם בצורה הטובה ביותר. במקביל, השקיע ממיטב כספו ברכישת כתבי יד שונים של הרמב"ם, חולל מהפך עצום בלימוד הרמב"ם בדורנו והשקיע בו משאבים רבים.

בשנת תש"ל הוא יסד את ההוצאה לאור 'שבתי פרנקל', ללא תארים נלווים... הוא זה שמימן מכספו הפרטי, ללא שיתוף גורמים אחרים, את מלוא הפרויקט, החל מהשגת כתבי יד ישנים ועד להוצאת הספר ממכש הדפוס. הוא זה שהחזיק בבעלותו דפוס מיוחד, שבו הודפסו ספרי הרמב"ם ובהמשך עוד ספרי ראשונים ואחרונים.

דפסים חרדים

מי שזכה לשמש יד ימינו במשך עשרים וחמש שנים הוא הרב **צבי ביכלר** שיחי', שמגולל את תמצית הווי חייו של הרה"ג רבי שבתי זצ"ל, שהיה תלמיד חכם עצום ובעל לב זהב שכולו אהבה יוקדת לתורה ולומדיה. לא בכדי זכה לקרבתם ולהוקרתם של כל גדולי ישראל בגין מפעל חייו זה.

"ר' שבתי בעצמו היה חבר בצוות העריכה, ולא פעם אחת ניהל ויכוחים עם תלמידי החכמים על פסקאות בלתי מחוורות ברמב"ם. פעמים רבות הובאו ההתלבטויות לפני שולחנם של גדולי ישראל".

אבל הוא לא הסתפק בהכנת החומר לדפוס. הוא רצה שהמלאכה תצא ברוב פאר והדר ובמיטב השכלולים. לשם כך, החליט להקים את בית הדפוס 'אוהל יוסף' על שם אביו וחמיו ואף מינה לראשותו את רבי זעליג ולמן ז"ל, יהודי תלמיד חכם שהיה מחותנו של הגר"ח גריינמן. אומנם בבעלותו של ר' זעליג היה בית דפוס משלו בירושלים, אבל רבי שבתי שילם לו כסף רב כדי שישגור את בית הדפוס ויבוא לעבוד אצלו בבני ברק... ומה לגבי דפסים? גם כאן צריך צוות של יהודים חרדיים, יראים ושלמים... וכך החלו אנשי בית המלאכה

הרב ביכלר עם ה'משנה תורה' להרמב"ם שבוצצת שבתי פרנקל

בבעלותו של ר' זעליג היה בית דפוס משלו בירושלים, אבל רבי שבתי שילם לו כסף רב כדי שישגור את בית הדפוס ויבוא לעבוד אצלו בבני ברק

הרב ביכלר עם להבחל"ח הרב שבתי פרנקל זצ"ל